

קבוצת לויטו

קבוצת לויתן
LEVIATHAN GROUP

מסמל לטכנולוגיה
THROUGH SYMBOL TO TECHNOLOGY

צורה — אובייקט — תכנית
FORM — OBJECT — PROJECT

תיאטרון ירושלים
JERUSALEM THEATRE
1982

הבנת העולם דרך סמלים — זוהי מהותו של האדם ובינתו סימבוליזם מאגי זהו ראיית עולם, אשר בסיסה — מיסטיציזם של כחות איתנים אשר באדם ומטרת ראיית עולם זו — השגה דתית של העולם וקיום מאושר עליו אדמות.

סימבוליזם מאגי באמנות — זוהי שיטה המאפשרת להתקרב לבלתי ניתן להשגה אשר חלק ממנו רדום בנפש כל אדם. תפקידה של שיטה זו — להעביר את נפש האדם על פני גשר המבדיל בין החומרי לרוחני, למען תכיר הנפש את משמעות קיומה הארצי. תפקידה של שיטה זו — להכין נפשו של האדם לאושר ולשלום.

סימבוליזם מאגי באמנות — זוהי פעולה מוסרית מעשית. מטרתה של פעולה זו — חינוך של התיחסות מוסרית לסביבה הפסיכולוגית והביולוגית, ועזרה לנפש האדם להשתחרר מטומאה. שיחזור הסמל כמוהו כאקט של חזרה; שתי שורות גנטיות מלוות את האדם — ביולוגית ורוחנית. תיאוריה של כרומוסומים — זוהי תיאוריה ביולוגית. תיאוריה של סמלים — זוהי תיאוריה של דרך רוחנית, מאדם ראשון וגן העדן ועד ימינו.

סמל הינו ציר הקיום הרוחני האנושי, שורש כל ההתרחשויות ויצירת אנוש. נקודה, מעגל, משולש — כך התחיל עולם אידיאלי.

מושגים גיאומטריים פשוטים ביותר, מחשבה אלוהית מוחלטת, נתנו לאנושות כוון ומשמעות להתפתחות.

טהרה גיאומטרית מרמזת על טהרה מוסרית: מעגל, משולש, ריבוע, מגן דוד — זהו צדק מוחלט, איזון רוחני מוחלט, תכנית סתרים של אדם עליון. זהו ידע מוחלט.

יחד עם החטא הקדמון וגירוש מגן עדן, הופיע אורנמנט כדי להסתיר בתוכו, ולהציל למען האנושות, את הידע המוחלט של הימים הראשונים.

אורנמנט הינו המושיע והמטמון של הרוח האנושית, המלווה הנצחי של האדם. אורנמנט לא בא במקום גן עדן, אך עזר לאדם לשמור על חום רוחני. יתר על כן, התפתחות חופשית של אורנמנט הביאה את האנושות לגבהים של ארכיטקטורה קונסטרוקטיבית, אך גם השקיעה את החברה האנושית באוירה מורעלת של אשליות וריאליזם.

פניה לאורנמנט מקרבת את האדם לימי ילדות ראשוניים של קיומו עליו אדמות, אך גם מקרבת לפיענוח סימנים מוחלטים על-אנושיים. זוהי תנועה בוזמנית החוצה ופנימה. פנימה — אל המקורות, אל הילדות, אל הפרימיטיביות, אל הראשוניות. החוצה — אל הידע הטהור, האלוהי, המאגי — לשון המוחלט. פנימה — לתוך הנפש הילדותית הארצית, מעורפלת אך טהורה, החוצה-אל האלוהי הקיים בתוכנו. זוהי חזרה לאלמנטים ראשוניים: אדמה ורוח-מהם נוצר האדם. חיפוש ושיחזור הסמל — זוהי תנועה לאורך שורה גנטית של האדם, כלומר אקט חזרה אל האלוהים.

חזרה — כמוה כטיהור מוסרי: טבע האנושי הוא כזה, שהוא מפחד ממה שלא מובן לו, או בז לו. שיחזור מפחד ויהירות הינה דרך אל טיהור נפש האדם והעלאתה.

תאור של צורות פשוטות ברורות, צורות נקיות מבחינת הצבע, צורות פרימיטיביות באופיין — זוהי צלילה לילדות של האנושות, זוהי אפשרות לראות את העולם בעיניים בהירות וטהורות. לא ראייה של פרא או ילד אלא ראייה כנה מוחלטת של אדם חושב ובשל, המתמסר לאקט של זכרונות הלידה.

כנות — זוהי תכונה לקבל את העולם ללא אנוכיות, ללא סילוף, ללא התחכמות למען היוקרה. כנות — זהו אמצעי נגד הרעל של פחד ואכזריות.

בעיה של קני-מידה: — כל תאור אמנותי, כמו כל פעולה של האדם, יש לשפוט מול פני המוות. רוב יצירות האמנות אינן עומדות במבחן זה, והן מבדרות במהותן ואדם הסובל את כאבו מתבייש או מתרגז כאשר הוא מסתכל בהן.

אך אם אדם בסבלו יכול להתבונן ביצירה ולהתרכז בה בשוויון נפש — זהו סימן, שביצירה שוכנת התחלה נקיה ובריאה.

ולדימיר יעקבלב — נולד ב־1934 בבאלאחנה. חי במוסקבה
VLADIMIR YAKOVLEV — BORN 1934, BALACHNA. LIVES IN MOSCOW.

מיכאיל גרובמן — נולד ב־1939 במוסקבה. חי בירושלים
MICHAEL GROBMAN — BORN 1939, MOSCOW. LIVES IN JERUSALEM

בוריס יוחבץ — נולד ב־1943 בלנינגרד. חי בתל־אביב
BORIS YUCHVETZ — BORN 1943, LENINGRAD. LIVES IN TEL-AVIV

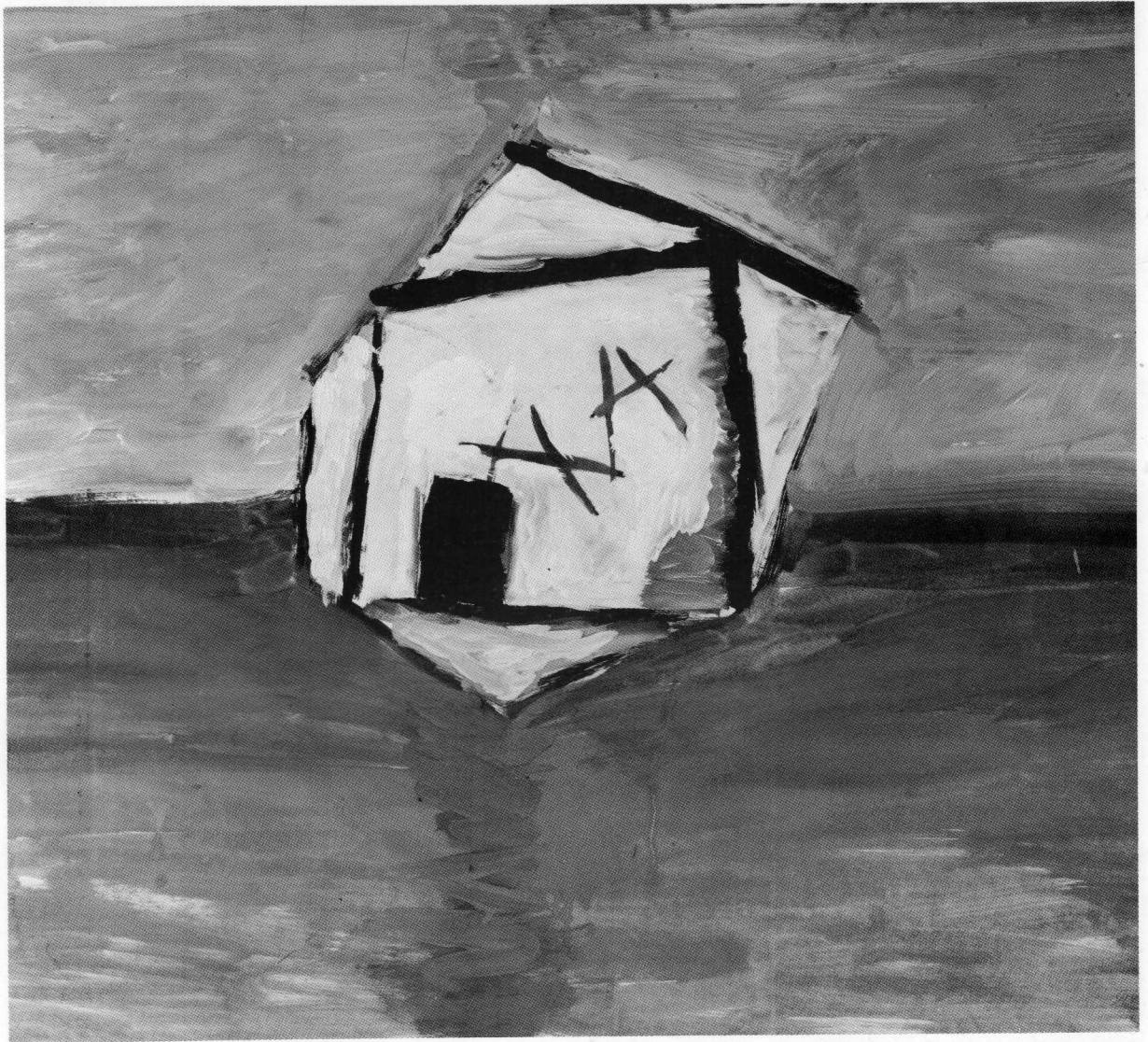
לנה רבינוביץ — נולדה ב־1962 בלנינגרד. חיה בתל־אביב
LENA RABINOVITCH — BORN 1962, LENINGRAD. LIVES IN TEL-AVIV

דינה בליך — נולדה ב־1962 בלנינגרד. חיה בתל־אביב
DINA BLICH — BORN 1962, LENINGRAD. LIVES IN TEL-AVIV

איליה זונדלביץ — נולד ב־1949 בתאללין. חי בירושלים
ILIA ZUNDELEVITCH — BORN 1949, TALLIN (ESTONIA). LIVES IN JERUSALEM

לב נוסברג — נולד ב־1938 בטאשקנט. חי בארצות הברית
LEV NUSSBERG — BORN 1938, TASHKENT (UZBEKISTAN). LIVES IN U.S.A.

גריגורי פטלס — נולד ב־1950 — אודסה. חי בירושלים
GRIGORIY PATLAS — BORN 1950 — ODESSA. LIVES IN JERUSALEM.



VLADIMIR YAKOVLEV
ARCHITECTURAL LANDSCAPE. GOUASH. PAPER.

ולדימיר יעקבלב
נוף ארכיטקטוני. גואש. נייר



MICHAIL GROBMAN

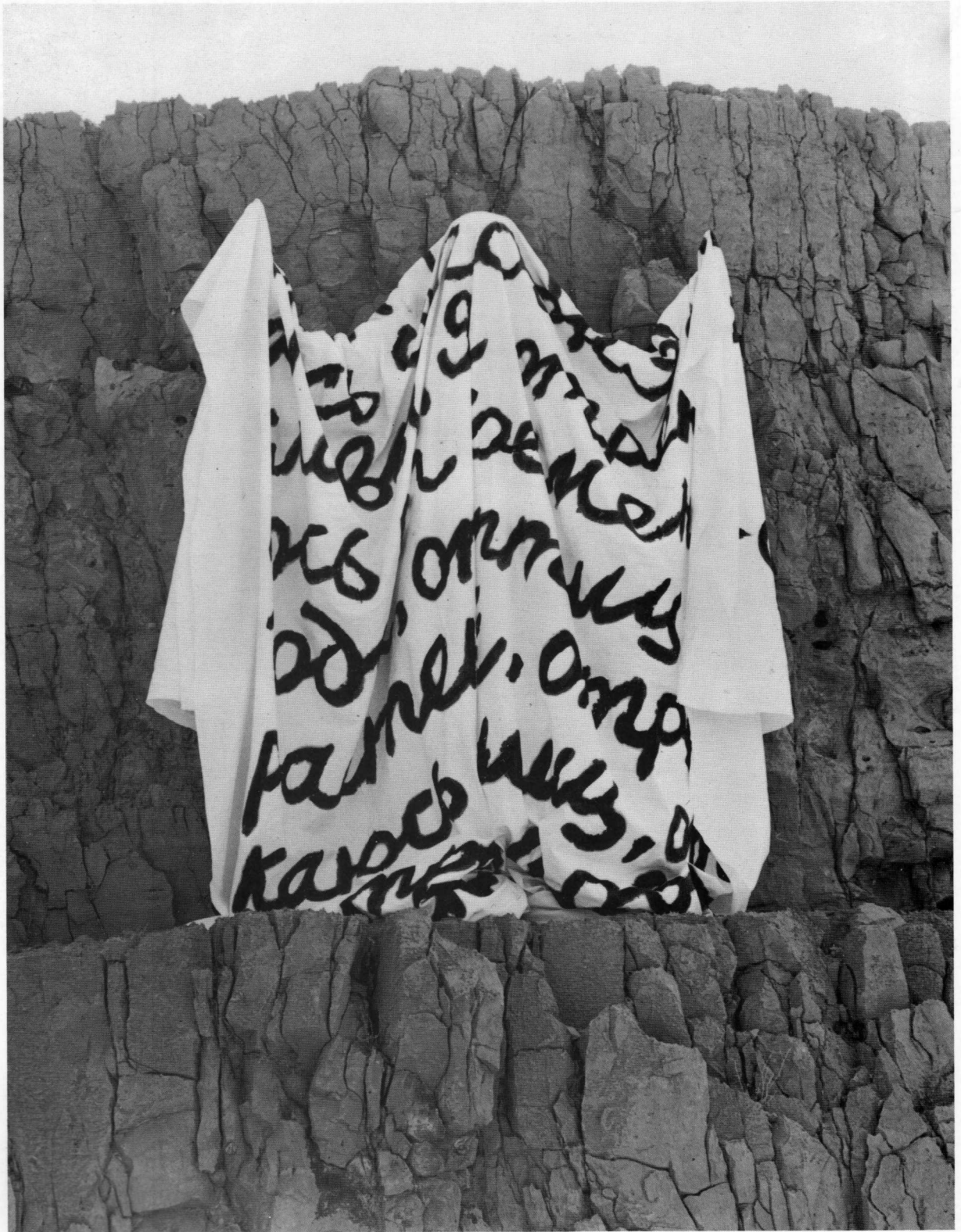
ANGEL OF DEATH. MOVEMENT — G. PATLAS.

PHOTO A. FOGEL

מיכאיל גרובמן

מלאך המוות. תנועה — ג. פטלס.

פוטו א. פוגל



MICHAEL GROBMAN
ANGEL OF DEATH. MOVEMENT — G. PATLAS.
PHOTO A. FOGEL

מיכאיל גרובמן
מלאך המוות. תנועה — ג. פטלס.
פוטו א. פוגל



MICHAIL GROBMAN

ANGEL OF DEATH. MOVEMENT — G. PATLAS.

PHOTO A. FOGEL

מיכאיל גרובמן

מלאך המוות. תנועה — ג. פטלס.

פוטו א. פוגל

מזכאול גרובמן

שמים שחורים. הדפס משי. נייר

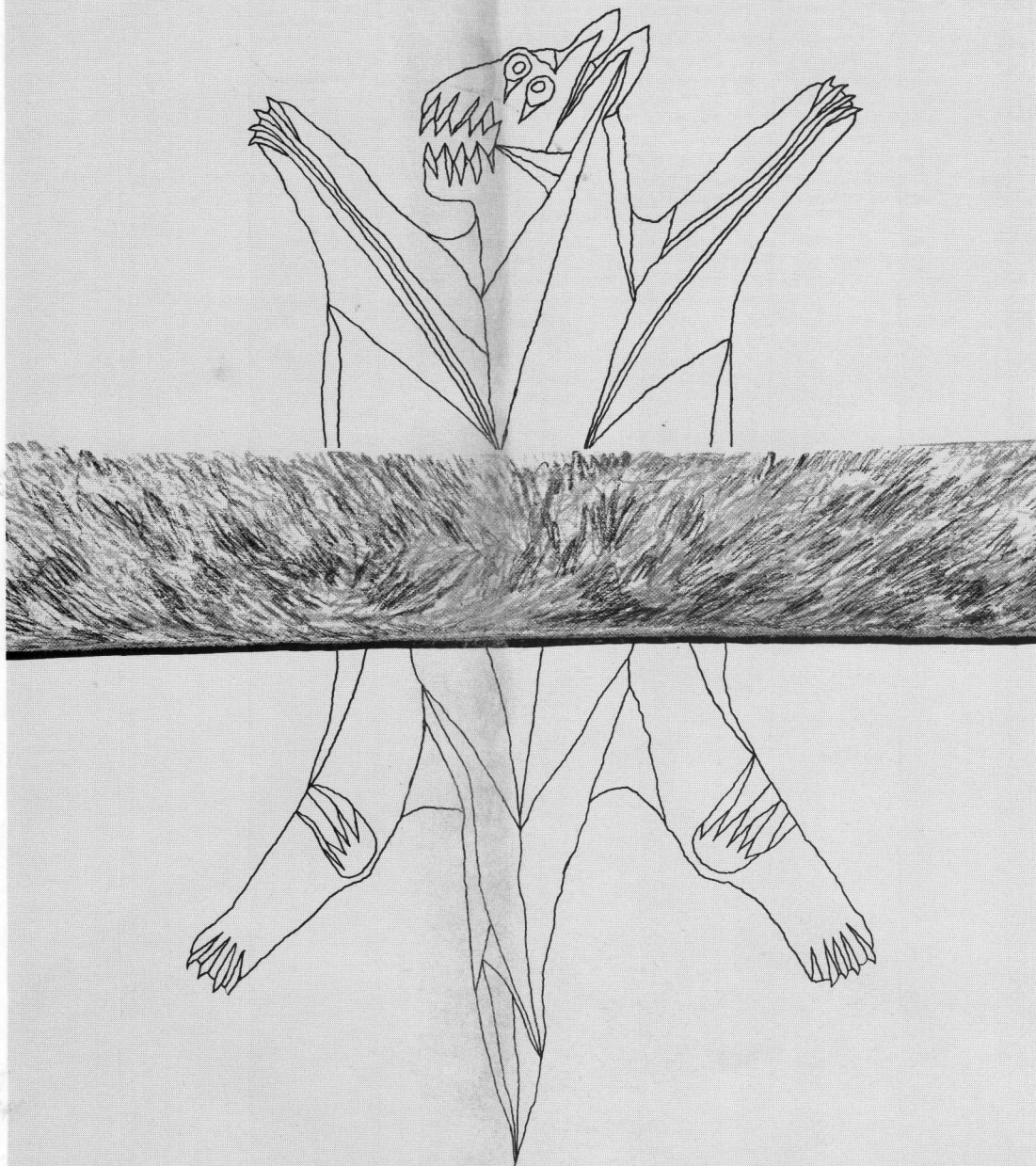
ЧЕРНОЕ НЕБО



MICHAEL GROBMAN

BLACK SKY. SILK SCREEN. PAPER

САБАЧЬЕЕ



НЕБО

מיכאיל גרובמן
שמום של כלב. טוש, פסטל שמן. נייר

MICHAEL GROBMAN
DOG'S SKY. INK, OIL PASTEL. PAPER

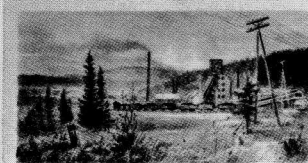
ПАМЯТЬ О МИХАИЛЕ ГРОБМАНЕ БУДЕТ ВЕЧНО ЖИТЬ В СЕРДЦАХ СОВЕТСКИХ ЛЮДЕЙ _____

К 10-ЛЕТИЮ ОТЪЕЗДА МИХАИЛА ГРОБМАНА В ИЗРАИЛЬ _____

1981 ГОД



ДОМ-МУЗЕЙ МИХАИЛА ГРОБМАНА В ТЕКСТИЛЬЩИКАХ



КИРПИЧНЫЙ ЗАВОД ИМЕНИ МИХАИЛА ГРОБМАНА



САНАТОРИЙ ИМ. МИХАИЛА ГРОБМАНА В КРЫМУ



РЫБНЫЙ СОВХОЗ ИМЕНИ МИХАИЛА ГРОБМАНА



УТЕС МИХАИЛА ГРОБМАНА НА МОСКВЕ-РЕКЕ



ПОЛЯ КОЛХОЗА «ПУТЬ ГРОБМАНА»

MICHAIL GROBMAN

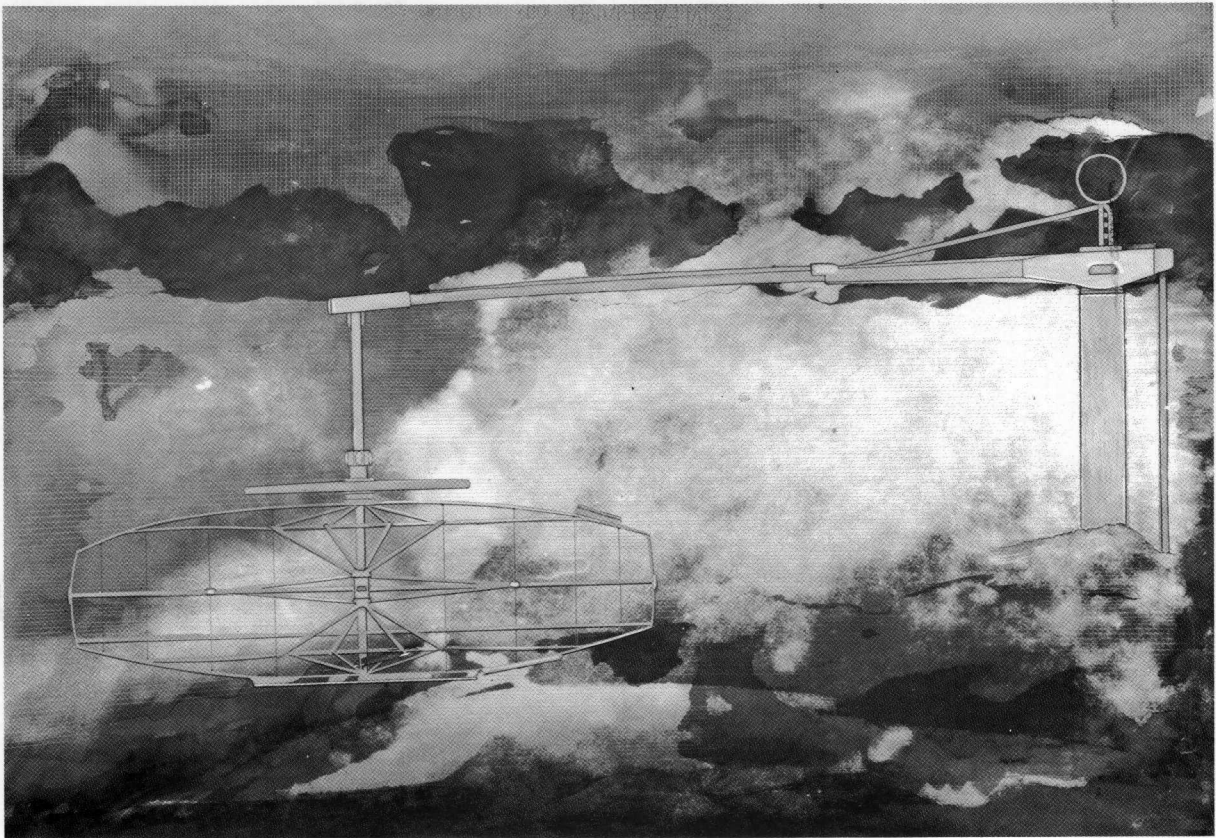
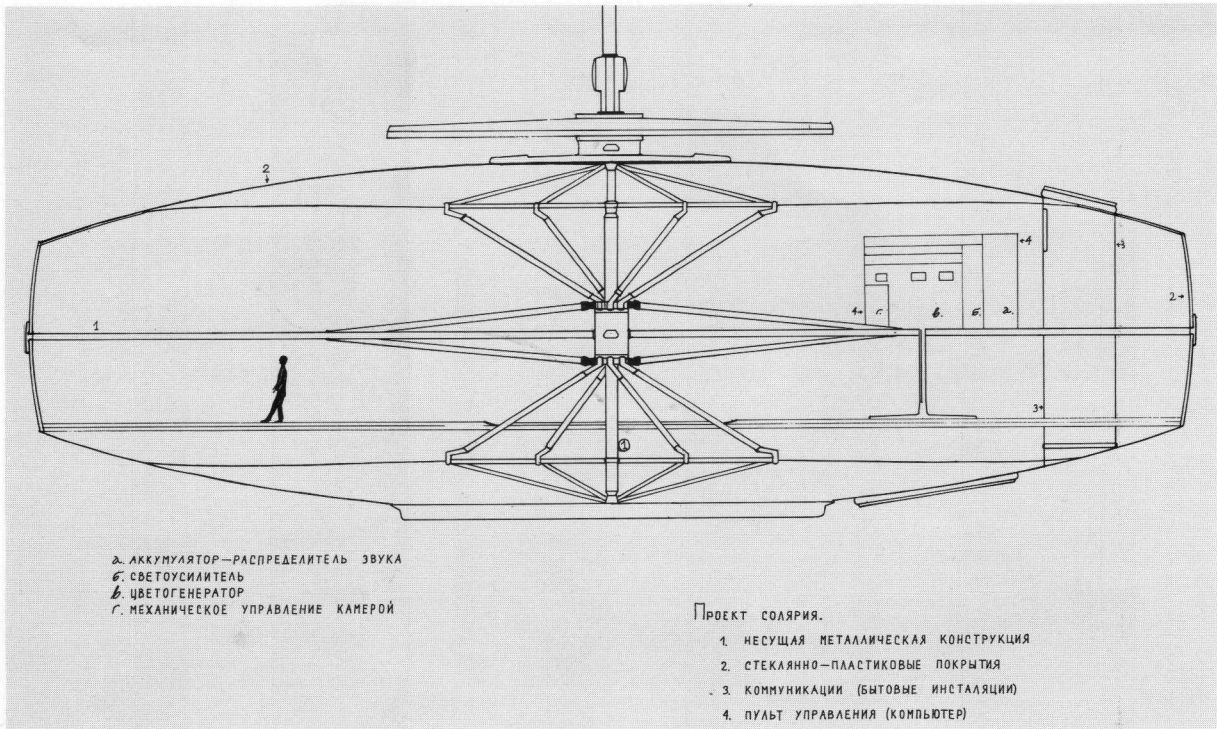
MEMORY OF MICHAIL GROBMAN WILL LIVE FOREVER

IN THE HEARTS OF SOVIET PEOPLE. POLYGRAGE. PAPER.

מיכאיל גרובמן

זכרו של מיכאיל גרובמן יחיה לנצח

בלבבות בני העם הסובייטי. פוליגראז'. נייר

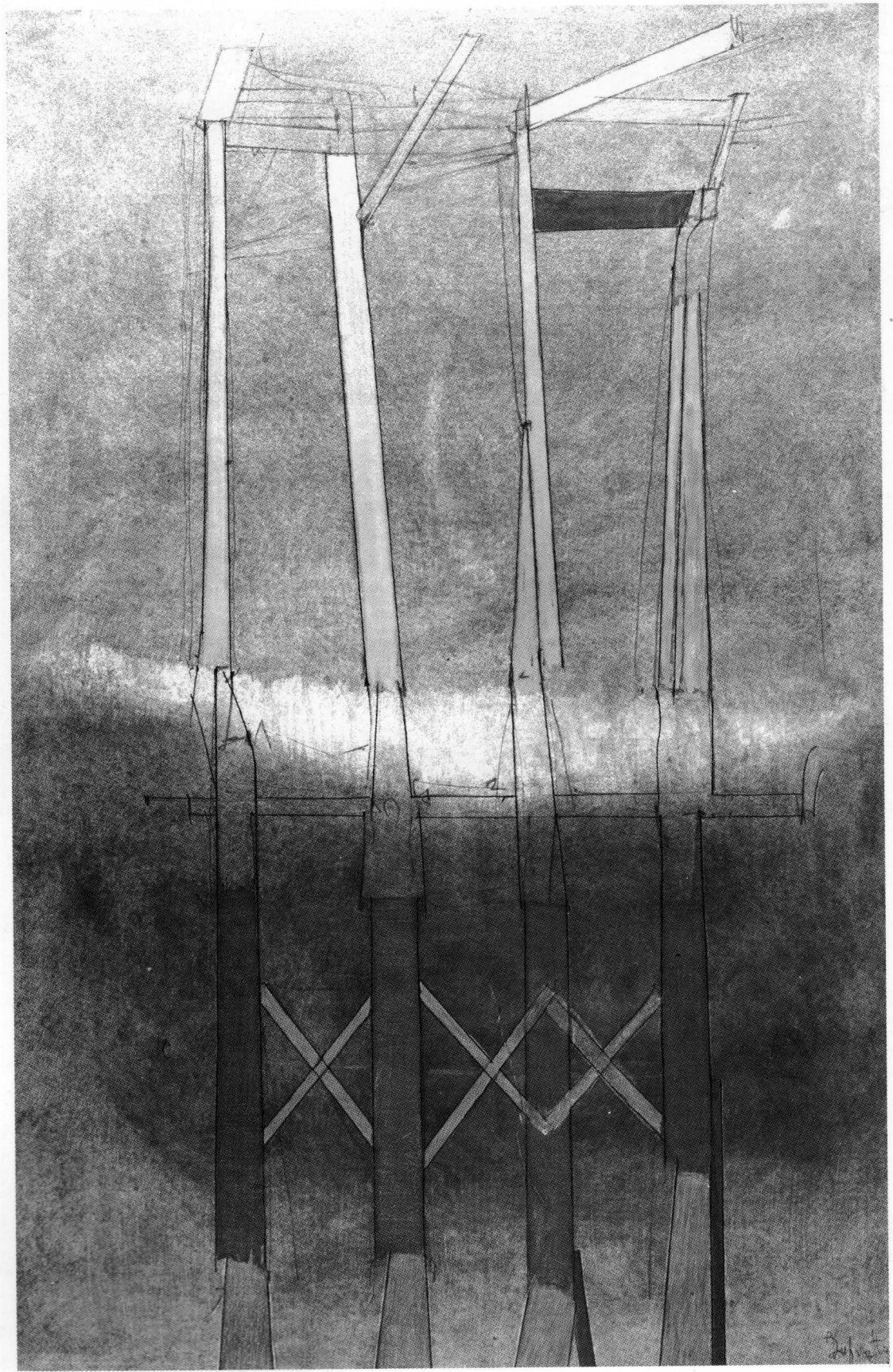


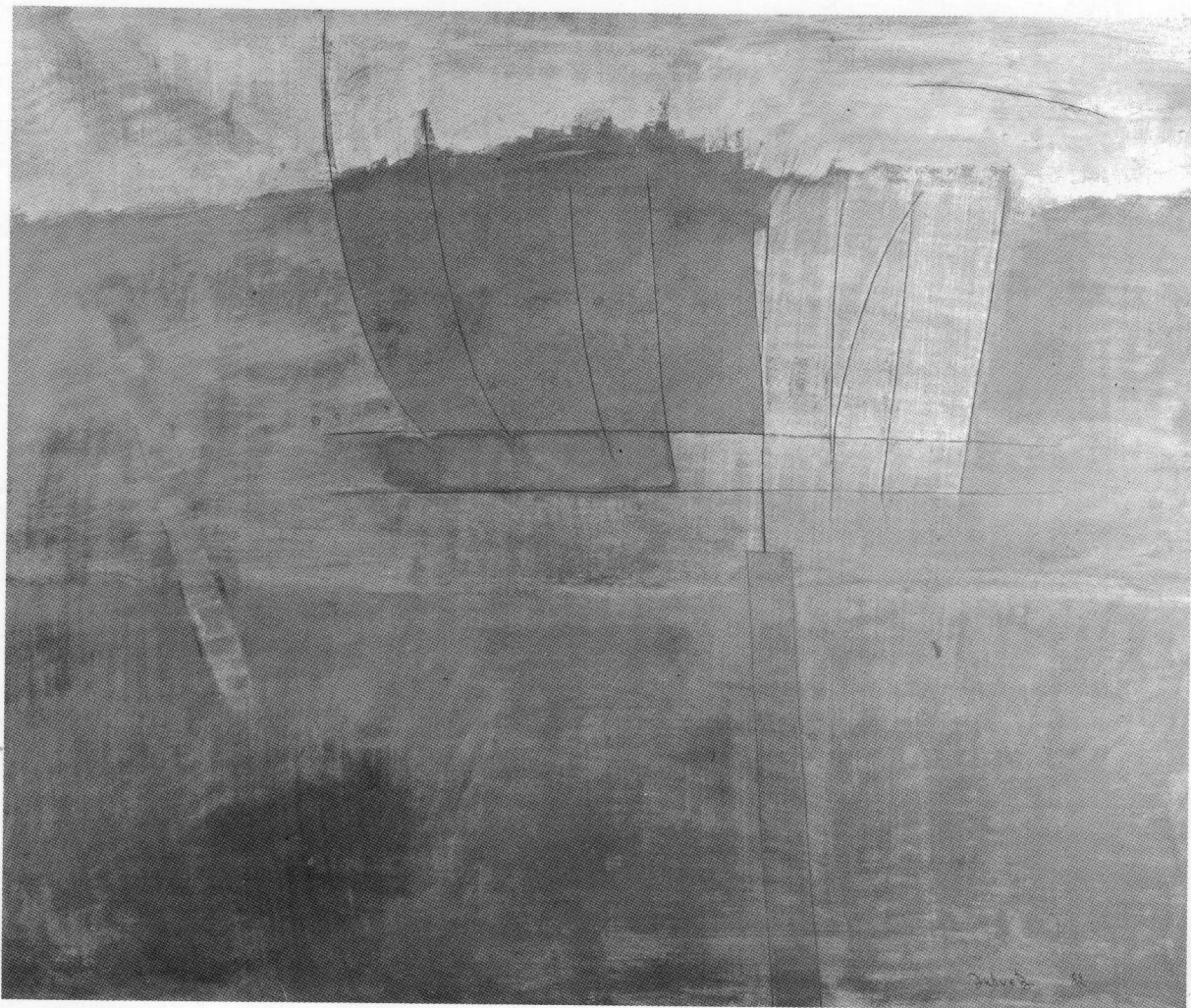
BORIS YUCHVETZ
 SOLARIUM. PROJECT. GOUASH. PAPER.

בוריס יוחבץ
 סולריום. תוכנית. גואש. נייר.

בוריס יוחבץ
סולם יעקב. גואש. נייר

BORIS YUCHVETZ
JACOB'S LADDER. GOUASH. PAPER.



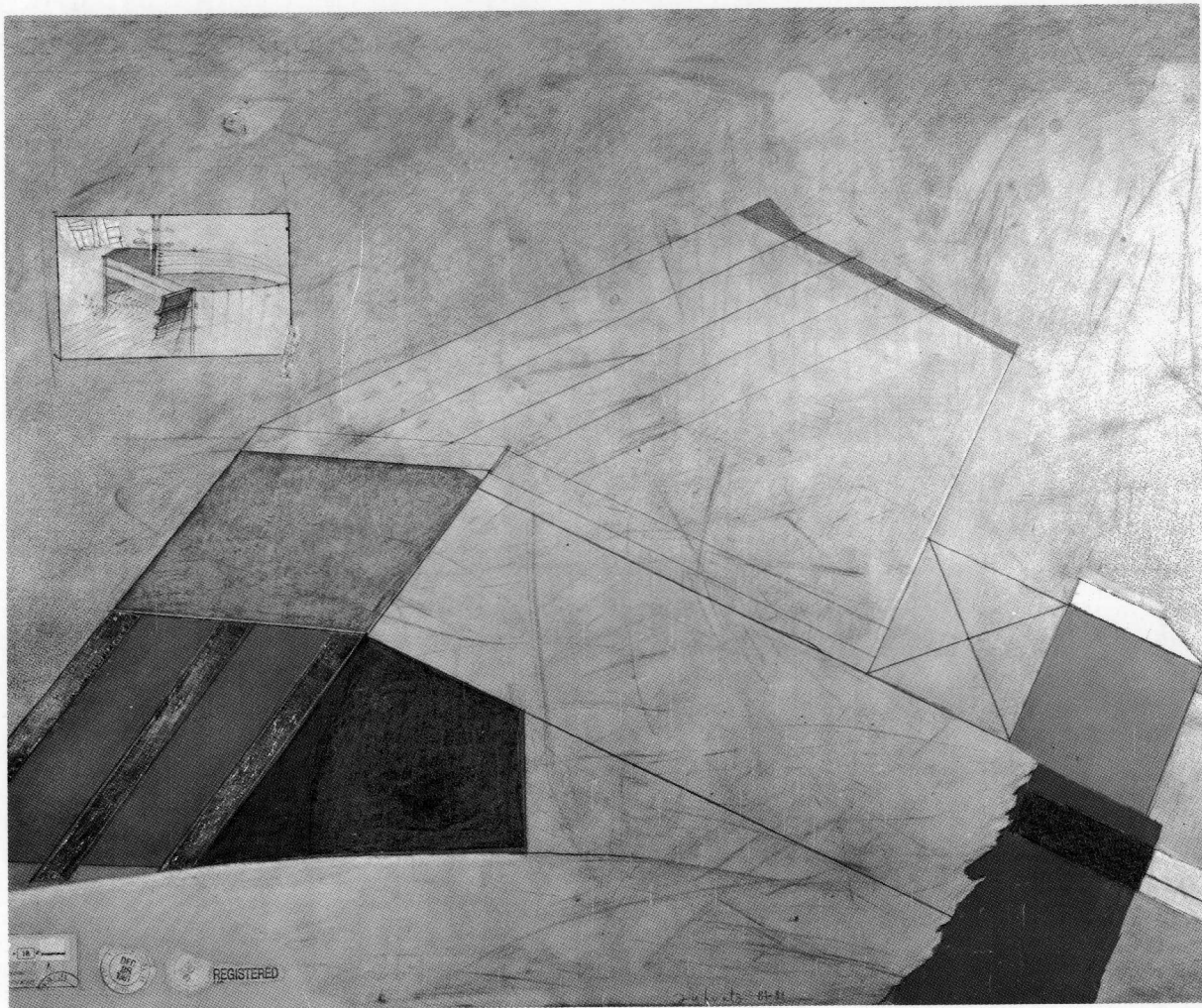


BORIS YUCHVETZ

A SAIL. PROJECT. GOUASH. PAPER.

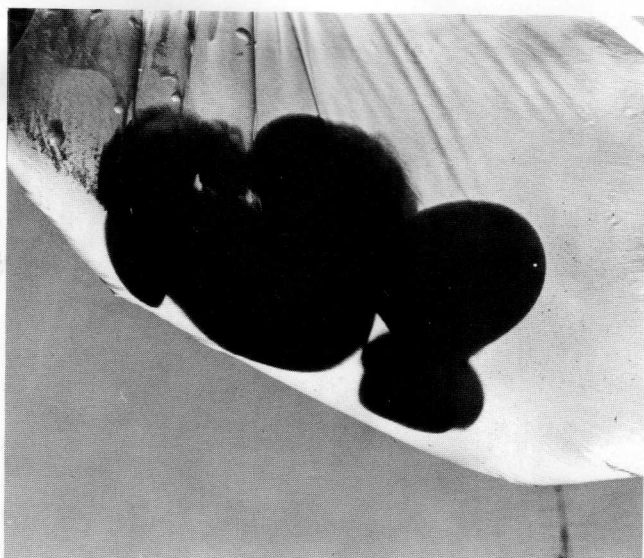
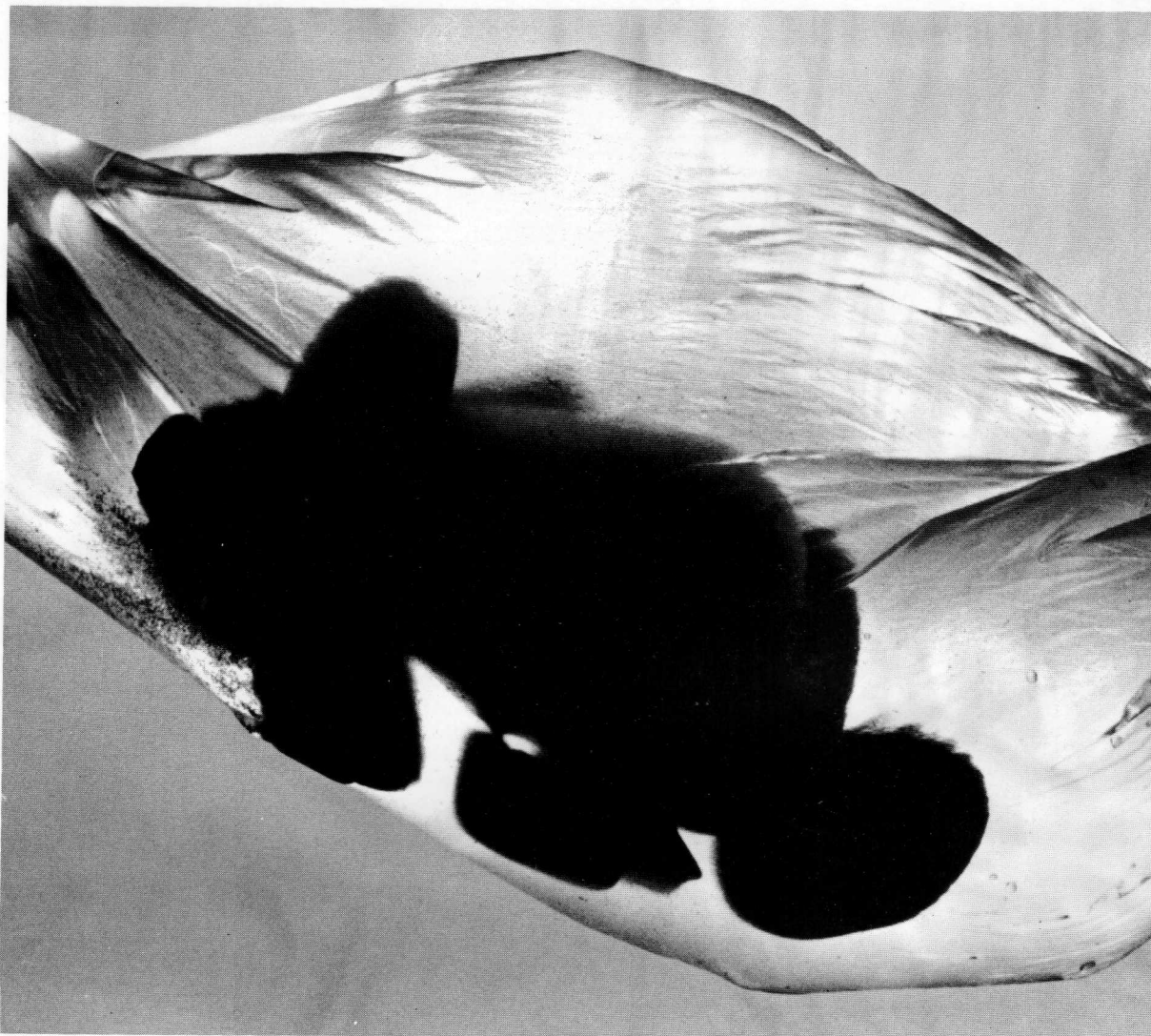
בוריס יוחבץ

מפרש. תוכנית. גואש. נייר.



BORIS YUCHVETZ
FORTRESS. PROJECT. GOUASH. PAPER.

בוריס יוחבץ
מבצר. תכנית. גואש. נייר.

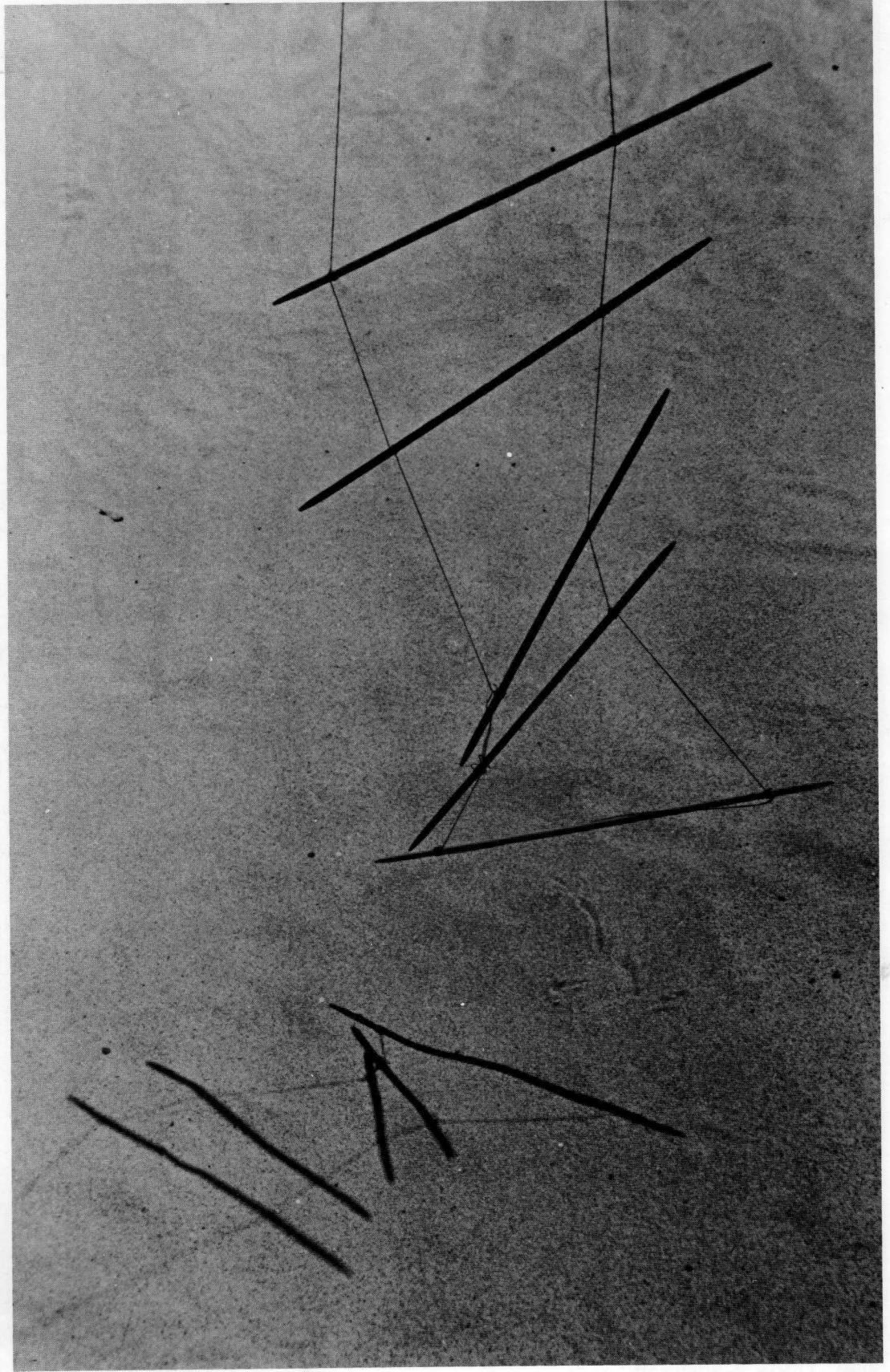


דינה בליך
לנה רבינוביץ
בראשית. פוטו ג. ויניצקי.

DINA BLICH
LENA RABINOVITCH
BEGINNING. PHOTO G. VINITSKY.

דינה בליך
לנה רבינוביץ
סולם יעקב. פוטו ג. ויניצקי

DINA BLICH
LENA RABINOVITCH
JACOB'S LADDER. PHOTO G. VINITSKY.





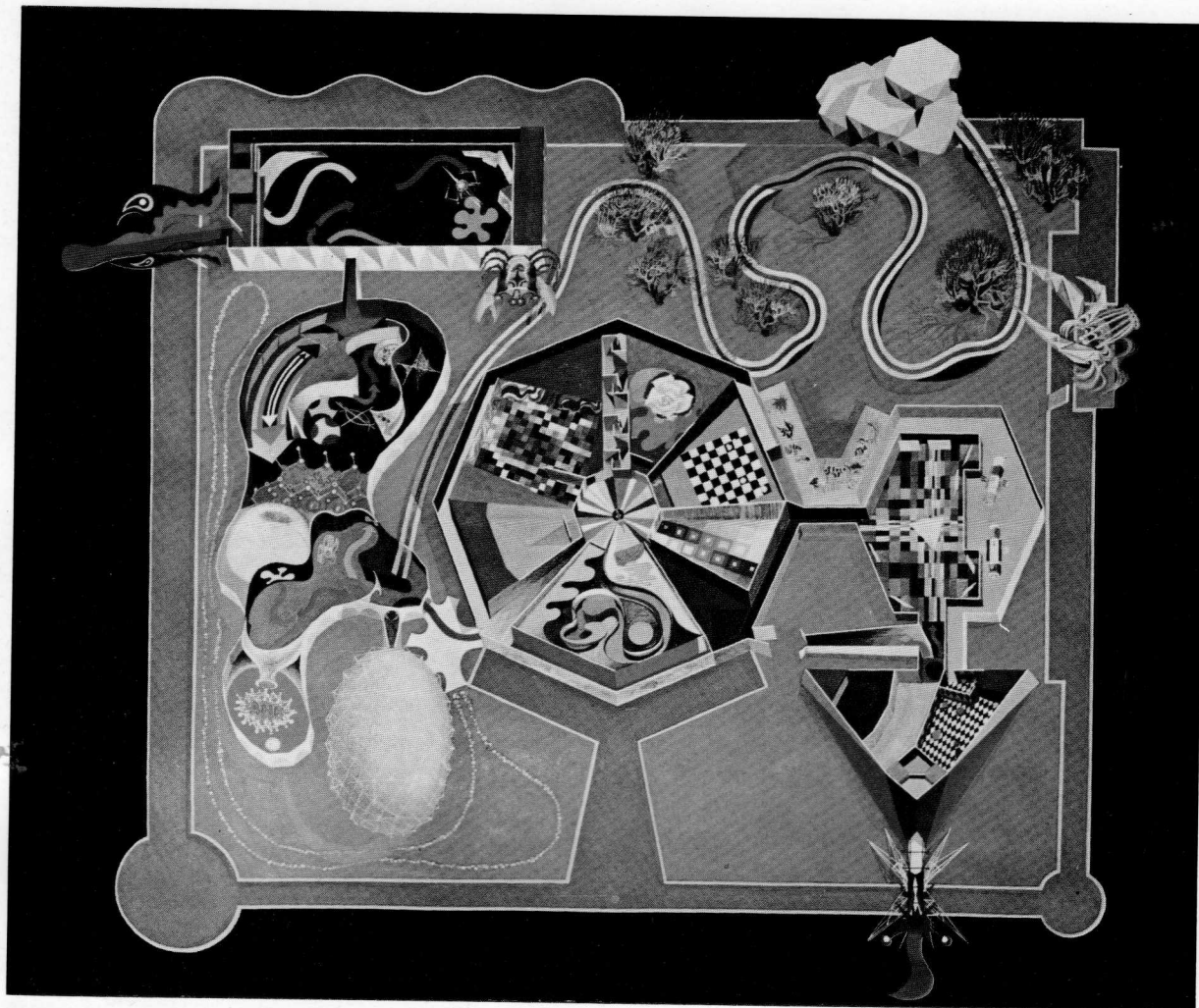
ILIA ZUNDELEVITCH
SIGN . PHOTO N. SHERMAN

איליה זונדלביץ
אות. פוטו נ. שרמן



ILIA ZUNDELEVITCH
SIGN . PHOTO N. SHERMAN

איליה זונדלביץ
אות. פוטו נ. שרמן



LEV NUSSBERG
PLAYGROUND PROJECT. TEMPERA. PAPER.

לב נוסברג
נוף ארכיטקטוני. גואש. נייר



GRIGORIY PATLAS
PANTOMIME, PHOTO.

גריגורי פטלס
פנטומימה. פוטו

הצהרת "לויתן" א'

הופעתנו המשותפת היא נסיון התחלתי של יצירת סגנון לאומי כולל, התואם את רוח בנינה של ישראל החדשה. אנו, קבוצת אמנים לויתן — אמנים ישראלים של הרבע האחרון של המאה העשרים.

הבסיס המדיני שלנו — הציונות.

הבסיס הרוחני שלנו — המיסטיקה היהודית.

שלושה יסודות קובעים את עמדתנו האמנותית: —

1. פרימיטיביות

2. סמל

3. אות

אויבינו באמנות הם: —

א. היסטוריות, פסיכולוגיה, פאתוס

ב. ספרותיות, אשליה ויזואלית

ג. זלזול בחומר.

אנו מתנגדים לליאונרדו, למיכאל אנג'לו, לרמברנדט.

אנו מתנגדים לקלאסיות, רומנטיות, ריאליזם.

אנו מתנגדים לסוריאליזם, להשתעשעות וקונצפטואליזם.

אנו מתנגדים לאמנות לשם אמנות.

עממיות ואמונה — שני תלמים של דרכנו. דרך המובילה אל אמנות יהודית חדשה, הראויה לפלא תחיית ישראל.

פירושים

אנו יוצאים מן ההנחה שלכל תקופה היסטורית-תרבותית שלמה מתאימה גם השקפת עולם אמנותית שלמה. הציונות מהווה אותה שיטה כלל-עולמית הגוררת אחריה לא רק הבראתו הנפשית של העם, אלא גם תחיית סגנון קיבוצי באמנות, תחייה שוות-ערכים לתחייה היסטורית.

הגיעה העת לעבור ממשחקים מעודנים אישיים לעבודה אמנותית כלל-לאומית. אנו רואים את האמן הישראלי כעובד בעל תבונה ולא כרבי-אמן מתגנדר.

אין אנו מציעים תרשימים, דגמים מוכנים או תורות נוקשות, אנו רק מצביעים על הכיוון הברור של החיפוש. כיוון זה אינו מוביל אל האוצרות העשירים של אירופה ושל ארצות הברית, אלא משמש מוליך אל הלב והמוח של הרוחניות היהודית.

פרימיטיביות: דימוי דמיוני ופולקלורי, הצומח מתוך מופעים ממשיים של הישות שפת העם, המוסר מדור לדור את כינוס תולדות הגוף והרוח — האגדה.

סמל: שפת הנביאים המיסטית — פעולת ראייה של אחדותנו עם הבורא — סימן מדויק של הקשר בין הגוף לבין הרוח — הקבלה.

אות: התגשמות מאגית של ההגיון — מכשיר המוסר, האמת והטהור — דרך למגע עם הבורא — עשרת הדברות — התלמוד.

פעולתנו — העבודה עם החלל ועם הזמן בכל סוגי החומר שהעין קולטת.

ארועי תולדות העם היהודי מעניקים לנו השראה, לא כסיפורת הנתפשת בדרך רומנטית באשר לאירוע — אלא כאותו מיכלול של סמלים אשר טמונים בכל תנועה וצעד מצעדי העם.

הגרועה שבפורנוגרפיות — תאור פני אדם, כפנים חושניות מבחינה פסיכולוגית.

משחק ויזואלי וכהה זה קבלנו מידיהם של הלוליוונים הגדולים של הרנסאנס, שלא רצו לעבוד את הבורא, אלא נכשלו בסגידה לאנוכיות עצמם.

אנו שוללים בכל תוקף את זכותו של האמן לנצל תחבולות ויזואליות בתמונה, בפסל או באובייקט, המדמים את היצירה האמנותית לתיאטרון גרוע והמורידים את עבודת האמן עד לחיקוי ישיר לטבע.

אנו שוללים בכל תוקף את זכותו של האמן למחשבה ספרותית הגיונית (או בלתי הגיונית).

אנו שוללים בכל תוקף את זכותו של האמן להחלפה מיכנית של חומרים, עץ, פלאסטיק, נייר, בוץ, שיש, מים, חפץ שבור, או חתיכת פח — כולם אצילים במידה שווה ומתאימים לעבודתו הנעלה של אמן, אך בתנאי של מתן משקל מדויק לחומר, אורגאניות הרדית של החומרים, והתאמתם לרעיון הפלאסטי.

קללת האמנות לשם אמנות רובצת עלינו כחטא הקדמון.

אנו קוראים לזכור כי האמנות איננה מטרה לעצמה, אלא מדרגה בדרך אל האלוהים שבנפש האדם.

האמנות היא רק פונקציה, תפקוד, דרך נצחוננו על החלל ועל הזמן אנו מטהרים את עצמנו ומתעלים — זה תפקידו של האמן — וזה מצבו ביחס לחומר בו הוא עובד.

והרי אלה שקדמו לנו: אמנו מצרים העתיקה, יוצרי בתי הכנסת העתיקים, אמני ביונט, אמני האזטקים והמאיה, והקונסטרוקטיביסטים ופוטוריסטים רוסים.

מאחדים אותם עמנו הבנה זהה של מהות היצירה האמנותית, היינו, שיטות מעשיות של עבודה. כשאנו מדברים על ערכי-עם, אנו מתכוונים לאמנות הפונה לחוכמת הלב היצירתית של כל צופה ללא יוצא מן הכלל. כשאנו מדברים על אמונה, אנו קוראים להבנה מיסטית של העולם ע"י האמצעים של האמנות המתארת.

ירושלים, 1976. מיכאיל גרובמן

הצהרת "לויתן" ב'.

הגיע הזמן להניף מחדש את נס המלחמה נגד הריאליזם. בסיומן הדגל הזה עברו עמיתנו אמני האוונגרד של תחילת המאה ואילו עתה הוא נרמס ברפש על-ידי משרתי מעמדות ומפלגות.

בהשוואת המושג "פלוראליזם" חותר הקהל השבע תחת היסודות האסתטיים והמוסריים של תרבותנו. הבורגנים מכל הסוגים והגוונים, פקידים ואנשי מינהל, עסקני דת וקומוניסטים, הם חזית מאוחדת למען אותה אמנות המשרתת את היעדים השפלים שלהם. הריאליזם — הוא מחמד, כי הריאליזם באמנות אינו אלא נצחון האנוכיות, הערצה עצמית, התפרקות עצמית. כי הריאליזם באמנות הוא אביה של התעמולה השחצנית ביותר למען היעדים של קבוצות שונות נטולות מוסר.

האמנים לובשים בשמחה מדי משרתים וששים לקראת קברני הרוח ובקידה מחניפה של סריסים מגישים עצמם תמורת כל מחיר.

כיום האמן אינו אלא הכלאה של פרוצה וחנווני. זו התוצאה של ציות ישיר לעקרונות ריאליסטיים באמנות, עקרונות האשלתיות והחיקוי לטבע.

הריאליזם הוא רעל המרחף באויר שחדר לכל צורות האמנות. הריאליזם יוצר על משטח דו-ממדי את האשליה של תלת-ממדיות, הוא מזדנב אחר הפרספקטיבה, הישירה והאורית וכך מסרס את דמיונו של האדם; הוא מחליף חלל בעומק תיאטרוני; הוא בונה פיסול ומניח כיסוד את מצבו של גוף חי; באוביקטים ובאירועים אמנותיים, פונה הריאליזם אל ההגיון הפרוזאי של "עקרת הבית".

ריאליסט הוא זה שלגביו הפסיכולוגיה, דברי הימים או האתנוגרפיה הם קרקע ולא מטרה סופית.

הריאליסט הוא עד שקר לקיום האנושי, הוא מחלל את רצון הבורא.

משעשע, אולם זו עובדה, שעד היום נישא באויר פטורודקטיל מצחין כמו אימפרסיוניזם או אקספרסיוניזם, כאילו האור והעומק בתמונה אינם שייכים לעידן היורא של המחשבה האמנותית. מעודדים על-ידי שקי כסף, הסוריאליסטים מציירים בהקפדה נפח חלק בעכוז ומלקקים את משטח הבהד וממלמלים אגדות חולניות נטולות כל משמעות.

בלהטוטים אשלייתיים של קרקס, מפיצים ההיפר-ריאליסטים הווי ודעות של קהל שבע ושופכים את פחי האשפה העירוניים לתוך המרבץ של "בעל בית" מדושן. יד ביד עם המרדן לשעבר, ה"פופ-ארט", מגישים ההיפר-ריאליסטים בחנופה לבורגני הרווי, את השיירים הפיקנטיים והחריפים ביותר, באספקלריה ריאליסטית מירבית.

והנה כדרגה נערצת של ניוון הופיעה האמנות המושגית, הזורקת אותנו לעומק המבחיל של הריאליזם מהמאה ה-19, כאשר הצורה, המבנה והחומר השתעבדו לאמרות כנף זולות, מדיניות, חברתיות, פסיכולוגיות, כשהמשטח, הצבע והקו נקברו תחת שלשול מילולי של פילוסופים למחצה. האמנים המושגיים חופרים קבר ללשונה העליונה של האנושות, הסמליות של הצורות הטהורות והאלוהיות, מאבק אנשי "המושג" נגד הצורה הוא אחד הסימנים לעיוורון המוסרי הכבד של עולם שבע זה. ובמאבק זה ה"מושגיים" פונים שוב ושוב לפרוזה ולמדעיות המדומה של הריאליזם הנרקב.

כבלבלים עוורים מנסים הציירים טכניקות חדשות אולם לא ה"פרפורמנס" ולא ה"וידאו" יכולים להיות תוכן בזכות עצמם, בדיוק כמו שאין תוכן של תמונה תלוי בכך שהיא צוירה בצבעי שמן או בצבעי מים.

הראייה הריאליסטית, כאשר היא רחוסה למסגרת של ביצוע טכני חדיש מגעילה עוד יותר. בריאליזם הישן היו לפחות "רמברנדטים" — כעת יש רק שוליות.

יש רק ריאליזם אחד שיש לו זכות קיום — הריאליזם של פעולה החותרת ליעד, פעולה פונקציונאלית, המאחדת את הממשות של האמנות עם זו של החיים.

אנו קוראים לאמנים הצעירים למסע חסר רחמים, נגד מגלגלי אשליות שפלים, נגד אויבי המחשבה הטהורה, נגד הצועדים אחורה החוסים במונח עכשוויות, נגד מוקיונים המתגנדרים בכותרות אליליות של הלניזם ושל רומא; — כותרות דהויות.

הסוּזֵט והאשליה, הפרספקטיבה והפסיכולוגים, הפרוזה והתדמית המדעית כביכול, אלה טפילים על גוף האוונגרד. הריאליזם הוא אויב בנפש של האמנות.

בחיים מובילה הרחמנות לחיים, הרחמנות באמנות מובילה לריקבון רוחני. מוות לריאליזם !

ירושלים, 1979. מיכאיל גרובמן

אירנה ורובל-גולובקינה (גרובמן) — נולדה ב-1943 — מוסקבה. מעצבת ספרים. חיה בירושלים.
IRA VRUBEL-GOLUBKINA (GROBMAN) — BORN 1943 - MOSCOW. BOOK DESIGNER. LIVES IN JERUSALEM.

ניקולאי שרמן — נולד ב-1946 — לנינגרד. צלם קולנוע. חי בירושלים.
NIKOLAY SHERMAN — BORN 1946 — LENINGRAD. CAMERAMAN, PHOTOGRAPHER. LIVES IN JERUSALEM.

גריגורי ויניצקי — נולד ב-1936 — ניקולאיב (אוקראינה). במאי קולנוע. חי בתל-אביב.
GRIGORIY VINITSKY — BORN 1936, NIKOLAEV. DIRECTOR, CAMERAMEN, PHOTOGRAPHER. LIVES IN TEL-AVIV

אלתר פוגל — נולד ב-1946 — מערב אוקראינה. צייר, צלם. חי בבאר-שבע.
ALTER FOGEL — BORN 1946 — WEST UKRAINA. PAINTER, PHOTOGRAPHER. LIVES IN BEER-SHEVA.